

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **J. K.** proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 9. 2012, č. j. 28 Ad 25/2011 – 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á.**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Přehled dosavadního řízení

[1] Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále též „žalované“) ze dne 13. 4. 2011, č. 490 302 038, byl žalobci podle § 29 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále též „zákon č. 155/1995 Sb.“) od 2. 7. 2011 přiznán starobní důchod ve výši 11 992 Kč měsíčně.

[2] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky, v nichž uvedl, že na osobním listu důchodového pojištění (dále též „OLDP“), nejsou uvedena všechna jeho zaměstnání.

[3] Žalovaná rozhodnutím ze dne 1. 9. 2011, č. j. 490 302 038/315-MK, změnila shora uvedené rozhodnutí tak, že podle ustanovení § 29 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., se žalobci od 2. 7. 2011 přiznává starobní důchod ve výši 12 062 Kč měsíčně. Vyhověla

tak námitce žalobce ohledně nezapočtení brigád u Pozemních staveb Hradec Králové v letech 1986 – 1989 a při výpočtu výše starobního důchodu nově zohlednila tuto výdělečnou činnost žalobce. K námitce žalobce, že v OLDP nejsou uvedena všechna zaměstnání (pracovní poměr žalobce u Českomoravského průmyslu kamene) se zařazením do vyšší důchodové kategorie v době od 2. 11. 1971 do 31. 7. 1993, žalovaná uvedla, že tato doba je dle evidenčního listu důchodového pojištění (dále též „ELDP“) zaměstnavatelem zařazena převážně do III. pracovní kategorie. Zaměstnání II. kategorie je zohledněno přesně tak (v době od 1. 1. 1987 do 31. 12. 1991), jak je uvedeno v doložených písemných podkladech vedených zaměstnavatelem žalobce pro účely důchodového pojištění. Žalobce takto vykázané údaje vlastnoručně podepsal. K námitce, v níž žalobce upozornil na souběh jeho činnosti jako osoby samostatně výdělečně činné a pracovního poměru u CZECH TRADING s. r. o., žalovaná uvedla, že se jednalo o dohody o provedení práce, které s ohledem na § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 155/1995 Sb., nezakládají účast na pojištění. Nejednalo se tudíž o souběh výdělečné činnosti osoby samostatně výdělečně činné a pracovního poměru. Žalovaná proto hodnotila jen dobu samostatné výdělečné činnosti v letech 2004 – 2006 a pouze v roce 2006 zohlednila i vyměřovací základ získaný na základě dohody o pracovní činnosti sjednané se společností CZECH TRADING s. r. o.

[4] Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí žalované žalobu, v níž namítal, že evidenční listy důchodového pojištění nejsou vyplněny správně a žalované vytknul, že vůbec nepřipouští možnost, že by realita nemusela korespondovat s tím, co je uvedeno ve správním spise. Upozornil na skutečnost, že zaměstnavatele žádal „o úpravu pracovní kategorie“. Zaměstnavatel žalobci odpověděl, že má dokládat, že alespoň 75 % fondu pracovní doby trávil pracemi v místech, které jsou zařazeny do II. kategorie prací. Žalobce tak činil, dokumentace však zůstala u zaměstnavatele (který posléze zanikl) a byla skartována.

[5] Následně žalobce popsal průběh svého zaměstnání v době od 2. 11. 1971 do 31. 7. 1993 u Českomoravského průmyslu kamene, n. p., Hradec Králové. Zmínil, že nejprve pracoval jako údržbář, kdy se jednalo o dělnickou profesi v lomu přímo zařazenou mezi práce ve II. pracovní kategorii. Odkázal na položku 02 119 01 II, Provozní zámečník v Resortním seznamu zaměstnání zařazených pro účely důchodového zabezpečení do I. a II. pracovní kategorie (dále též „Seznam“). Od 1. 1. 1981 po získání nezbytné odborné kvalifikace začal vykonávat funkci samostatného revizního technika zdvihadel (číslo funkce v pracovní smlouvě 353 odpovídá položce 01 33 01 IA Samostatný revizní technik zdvihadel v Seznamu). Dne 5. 12. 1984 byl navíc jmenován též Technikem pro strojní těžební zařízení v dole, což znamenalo také práci v dole. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že od roku 1971 do roku 1981 měl být zařazen do II. pracovní kategorie. Není mu známo, proč zaměstnavatel tuto skutečnost v evidenčních listech neuváděl. Zdůraznil, že od roku 1981 až do skončení pracovního poměru vykonával stále stejnou práci, a není tedy možné, aby tato práce byla zařazena do II. pracovní kategorie pouze v letech 1987 -1991. S ohledem na skutečnost, že jeho zaměstnavatel již neexistuje a materiály týkající se jeho osoby byly skartovány, žalobce navrhl k prokázání svých tvrzení výsledk nadřízených pracovníků. S ohledem na výše uvedené se žalobce domnívá, že žalovaná pochybila při výpočtu jeho starobního důchodu, neboť nepřihlédla k tomu, že vykonával práci spadající do II. pracovní kategorie již od roku 1971. Rozhodnutí žalované tak bylo podle žalobce vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Žalobce navrhl, aby krajský soud

pokračování

rozhodnutí žalované zrušil, věc jí vrátil k dalšímu řízení a uložil žalované povinnost uhradit žalobci náklady řízení ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku.

[6] Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 12. 9. 2012, č. j. 28 Ad 25/2011 – 31, rozhodnutí žalované zrušil, věc jí vrátil k dalšímu řízení a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění zrekapituloval provedené dokazování, založené na listinných důkazech, výpovědích žalobce a svědků při jednání konaném dne 12. 9. 2012 a na jeho základě vzal za prokázané, že žalobce od roku 1971 do ukončení pracovního poměru z důvodu nadbytečnosti dnem 31. 7. 1993 pracoval u jediného zaměstnavatele. Obsah a charakter jeho pracovního zařazení vyplývá jednak z jím doložených pracovních smluv a především z podrobného popisu od slyšených svědků, kteří žalobce osobně znali, a buď s ním přímo spolupracovali, či byli jeho nadřízenými, tedy osobami z titulu své funkce obeznámenými s charakterem a obsahem žalobcovy pracovní činnosti. Krajský soud shledal, že pracovní činnost vykonávaná žalobcem od jeho nástupu do pracovního poměru až do jeho ukončení byla v zásadě obdobná, působil jako dělník a posléze jako revizní technik na pracovištích, která vykazovala rysy činnosti zařazené do II. pracovní kategorie a to v rozsahu požadovaném v § 14 odst. 3 zák. č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném od 1. 6. 1992 do 31. 12. 1995, jak potvrdil svědek J. S. z provozovny Prosetín, kam žalobce v roce 1971 nastoupil a pracoval zde do roku 1980, a následně za dobu působení žalobce v podniku s místem výkonu práce na ředitelství v Hradci Králové od roku 1981 až do roku 1993, jak potvrdili svědkové Ing. K. D. a Ing. J. K.

[7] Ve prospěch žalobce podle krajského soudu jednoznačně svědčí skutečnost, že jím vykonávaná činnost byla v letech 1987 – 1991 zařazena do II. pracovní kategorie a takto zaměstnavatelem potvrzena na ELDP. Samotný žalobce ostatně uplatnil pochybnosti o správnosti zařazení jím vykonávaného zaměstnání v roce 1984, nicméně nebyl důsledný a svůj požadavek dále neřešil. Z výpovědi svědka Ing. D. vyplynulo, že o problémech s odpovídajícím zařazením pracovníků do kategorií byl obeznámen, jejich podnik měl v tomto směru problémy s nadřízeným ministerstvem, když v rozhodné době byla výrazně preferována v otázce pracovních kategorií hornická zaměstnání. Krajský soud tak dospěl k závěru, že žalobce po celou dobu svého pracovního poměru u Českomoravského průmyslu kamene vykonával zaměstnání, jehož obsah a charakter odpovídal zaměstnání zařazenému do II. pracovní kategorie a to v časovém rozsahu vyžadovaném v § 14 odst. 3 zák. č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném od 1. 6. 1992 do 31. 12. 1995. Této úvaze podle krajského soudu odpovídá rovněž zjištění, že v letech 1987 – 1991, ačkoli žalobce vykonával stále tutéž funkci a obsahově stejné zaměstnání, bylo jeho zaměstnání do II. pracovní kategorie oficiálně zařazeno. Krajský soud tak dospěl k závěru, že požadavek žalobce na zohlednění výkonu zaměstnání ve II. pracovní kategorii pro výpočet důchodu je důvodný. Shledal tudíž, že žalovaná nezjistila v potřebném rozsahu skutkový stav tak, aby mohla o žádosti žalobce řádně rozhodnout. Rozhodnutí žalované proto pro vady řízení zrušil, a věc vrátil žalované k dalšímu řízení podle § 78 odst. 1 a odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“) Žalovanou zavázal, aby o nároku žalobce opět rozhodla a zohlednila přitom výsledky dokazování provedené krajským soudem a závěry ke kterým dospěl (§ 78 odst. 6 s. ř. s.).

[8] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala žalovaná (dále též „stěžovatelka“) včas kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., kterou na výzvu

Nejvyššího správního soudu obsaženou v usnesení ze dne 11. 2. 2013, č. j. 4 Ads 8/2013 – 8, doplnila podáním ze dne 1. 3. 2013. Vyjádřila přesvědčení, že nemůže zaměstnání žalobce pro účely důchodového zabezpečení vykázat ve II. pracovní kategorii, neboť evidenční listy důchodového pojištění z té doby svědčí o tom, že takto zařazeno nebylo. Krajský soud podle žalované pravdivost těchto listinných důkazů nezpochybnil a nezdůvodnil, proč nepřihlížel k údajům o zařazení zaměstnání žalobce do II. pracovní kategorie v nich uvedených. Stěžovatelka zpochybnila závěr soudu, že nezjistila v potřebném rozsahu skutkový stav tím, že při rozhodování ve věci vycházela z dokladů založených ve své centrální evidenci. Poukázala na skutečnost, že dobu zaměstnání žalobce od 2. 11. 1971 do 31. 7. 1993 zhodnotila podle ELDP vyhotovených zaměstnatelem v roce 1993 a potvrzených Okresní správou sociálního zabezpečení v Hradci Králové v roce 1994. Správnost údajů v nich uvedených v jednotlivých letech potvrzoval svým podpisem i sám žalobce. Stěžovatelka proto nemá pochybnosti o pravdivosti těchto údajů.

[9] Stěžovatelka zmínila, že o výkonu prací zařazených do preferované pracovní kategorie vedly organizace velmi přesné a podrobné záznamy. Při vykazování počtu dnů odpracovaných ve zvýhodněné pracovní kategorii záleželo nejen na druhu práce, ale též na prostředí, v němž byla vykonávána, případně i na tom, po jakou část z celkového fondu pracovní doby takovou činnost pracovník vykonával vedle jiných prací nezařazených do zvýhodněné pracovní kategorie. Pracovníci, jejichž pracovní činnost byla různorodá a vykonávaná na různých pracovištích, pak byli povinni vést pro organizaci podrobné denní pracovní výkazy, na jejichž základě jim organizace vykazovala počty dnů zařazených do zvýhodněné pracovní kategorie. Uvedené potvrzuje svou výpověď i sám žalobce, který uvádí, že zaměstnavatel požadoval vyplňování pracovních výkazů, z nichž bylo zřejmé, kolik času trávil v jednotlivých provozech a že tyto osobní záznamy má ještě k dispozici. Současně také uvádí, že kromě revizí prováděl na provozovnách také školení, tedy činnost nepochybně nezařazenou do preferované pracovní kategorie. Žalobce do podniku nastoupil jako údržbář, vykonával různé dělnické profese a funkci revizního technika vykonával od 1. 1. 1981. Z toho je podle žalované zřejmé, že v době od 2. 11. 1971 do 31. 12. 1992 vykonával v podniku různé činnosti, a to i takové, které rozhodně nemohly být zařazené do preferované pracovní kategorie. Sama skutečnost, že žalobce zaměstnavateli pravidelně předkládal pracovní výkazy o druhu vykonávané činnosti a místu svědčí o tom, že zaměstnavatel sledoval podmínky případného zařazení do preferované pracovní kategorie a nevykázal – li v evidenčním listu důchodového pojištění do konce roku 1986 žádné dny v preferované pracovní kategorii, dokazuje to, že činnost žalobce nemohla být převážně zařazena do II. pracovní kategorie.

[10] Stěžovatelka dále poukázala na rozpory ve výpovědích svědků, kteří uvádějí různý počet údržbářů pracujících v předmětné organizaci, jakož i to, že žádný z těchto svědků nebyl přímým spolupracovníkem žalobce, stejně pracovníce zařazeným, s prokázanou dobou zaměstnání ve II. pracovní kategorii. Vyjádřila v této souvislosti přesvědčení, že svědeckou výpověď týkající se charakteru práce žalobce za období před třiceti lety nelze věrohodně prokázat potřebný rozsah prací pro zařazení do II. pracovní kategorie. O tom, že žalobce nesplňoval podmínky pro zařazení do II. pracovní kategorie, svědčí podle žalované také to, že organizace nevyhověla žádosti žalobce, kterou se již v roce 1984 domáhal uznání jím vykonávaného zaměstnání ve II. pracovní kategorii od 2. 11. 1971. Krajskému soudu stěžovatelka vytkla, že náležitě nepřihlédl k listinným důkazům. S ohledem na výše uvedené stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek

pokračování

Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 9. 2012, č. j. 28 Ad 25/2011 – 31, zrušil a potvrdil její rozhodnutí. Zároveň požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti (návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vyhověl usnesením ze dne 4. 4. 2013, č. j. 4 Ads 8/2013 – 25).

[11] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že nárok zaměstnance na zařazení do správně určené pracovní kategorie vyplývá z právních předpisů, nikoli z konkrétních evidenčních listů důchodového pojištění, které pouze zaznamenávají zařazení dle posouzení zaměstnavatele. Z argumentace stěžovatelky vyplývá, že toto zařazení v evidenčních listech nemůže být nikdy chybné, což je podle žalobce absurdní. Soudy ve správním soudnictví připustily možnost prokázání skutkového stavu odlišného od obsahu evidenčních listů založených ve spise (viz např. rozsudek Nejvyššího správního ze dne 22. 12. 2011, č. j. 6 Ads 147/2011 – 137). Žalobce se proto domnívá, že krajský soud správně zjistil skutkový stav a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[12] Stěžovatelka se v replice k vyjádření žalobce ke kasační stížnosti ztotožnila s názorem žalobce, že zařazení pracovníka do pracovní kategorie vyplývá z právních předpisů a jím vykonávané činnosti, nikoliv z konkrétních evidenčních listů důchodového pojištění. Podle stěžovatelky je však třeba vzít v úvahu, že evidenční list důchodového pojištění má deklaratorní charakter a za správnost údajů v něm uvedených podle zjištěných skutečností a v souladu s právními předpisy zodpovídá zaměstnavatel. Zaměstnanec pak svým podpisem potvrzuje, že s těmito údaji souhlasí. Stěžovatelka setrvala na svém závěru, že nebylo nijak prokázáno, že údaje o pracovní kategorii uvedené v evidenčním listu důchodového pojištění žalobce neodpovídají skutečnosti.

II.

Posouzení kasační stížnosti

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a za stěžovatelku v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. jedná zaměstnanec s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Spornou je v dané věci otázka, zda stěžovatelka (resp. soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí stěžovatelky), je vázána ve věci zařazení doby pojištění do pracovní kategorie ve smyslu předpisů platných před rokem 1993 údajem uvedeným zaměstnavatelem v ELDP nebo zda je oprávněna na základě provedení dokazování (jiné listiny, výslech svědků apod.) se od údaje uvedeného v ELDP odchýlit.

[16] Nejvyšší správní soud se otázkou posuzování pracovních kategorií pro účely rozhodování ve věcech důchodového pojištění v minulosti opakovaně zabýval. V rozsudku ze dne 9. 2. 2011, č. j. 3 Ads 129/2010-82, provedl Nejvyšší správní soud podrobný rozbor

institutu pracovních kategorií v době rozhodné i pro nyní posuzovaný případ, který lze v této souvislosti citovat: „V prvé řadě Nejvyšší správní považuje za vhodné shrnout právní úpravu režimu pracovních kategorií (...) Pracovní kategorie byly upraveny zákonem č. 101/1964 Sb., účinným od 1. 7. 1964 v ustanovení § 5 tohoto zákona (...). Toto ustanovení prováděla vyhláška č. 107/1964 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení, která v ustanovení § 2 stanovila, že do I. pracovní kategorie se zařazují zaměstnání, v nichž se vykonávají soustavně nebo aspoň převážně práce uvedené v dílu I připojeného seznamu (tzn. seznamu druhů prací, které odůvodňují, aby zaměstnání, v nichž se tyto práce vykonávají, byla zařazena do I. nebo II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení). Podle ustanovení § 5 citované vyhlášky ústřední orgány, v jejichž oborech působnosti se vykonávají práce uvedené v připojeném seznamu a zaměstnání uvedená v § 4, vydají v dohodě se Státním úřadem sociálního zabezpečení resortní seznamy zaměstnání vykonávaných v oborech jejich působnosti, která se zařazují do I. nebo II. pracovní kategorie. Změny a doplňky těchto seznamů bylo možné provádět jen v dohodě se Státním úřadem sociálního zabezpečení. (...) Tento model fungování pracovních kategorií převzala i následná právní úprava v zákoně č. 121/1975 Sb. [§ 12 odst. 1 písm. a), 3 tohoto zákona] a nařízení vlády č. 136/1975 Sb., o zařazování do I. a II. pracovní kategorie pro účely sociálního zabezpečení. Pracovní kategorie pak byly zachovány i po přechodu na novou právní úpravu sociálního zabezpečení s účinností od 1. 10. 1988 (zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení a nařízení vlády č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnanců do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení). Doba zaměstnání v preferovaných pracovních kategoriích měla vliv na stanovení podmínek vzniku nároku na důchod (nižší důchodový věk), tak i na výši důchodu (zvýšení základní výměry důchodu). (...) Podle ustanovení § 17 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb. federální ústřední orgány státní správy a ústřední orgány státní správy republik, v jejichž oborech působnosti se vykonávají práce, které odůvodňují, aby zaměstnání byla zařazena do I. nebo II. pracovní kategorie, vydávaly svými výnosy resortní seznamy zaměstnání zařazených do I. a II. pracovní kategorie. Za ostatní ústřední orgány a organizace, v jejichž oborech působnosti se vykonávají práce, které odůvodňují, aby zaměstnání byla zařazena do I. nebo II. pracovní kategorie, vydávalo tyto seznamy svým výnosem federální ministerstvo práce a sociálních věcí, a šlo-li o ústřední orgány a organizace republik, příslušné ministerstvo zdravotnictví a sociálních věcí republiky v dohodě s federálním ministerstvem práce a sociálních věcí. Seznam druhů práce uvedených v zákoně a v příloze nařízení vlády však představoval pouze typizovaný seznam prací zařazených do preferovaných pracovních kategorií a byl dále konkretizován na úroveň konkrétních povolání teprve příslušným resortním seznamem. Tyto resortní seznamy byly založeny na metodě taxativního výčtu. Pokud tedy nebylo konkrétní povolání (druh práce, kterou měl zaměstnanec v souladu s pracovní smlouvou v podniku vykonávat) zařazeno v příslušném resortním seznamu jako zaměstnání zařazené do I. či II. pracovní kategorie, nemohlo být na základě rozšiřujícího výkladu ustanovení zákona či prováděcího nařízení do takové kategorie podřazeno, a to ani na základě soudního uvážení (k tomu viz např. Burdová, E. a kol. O důchodovém zabezpečení pracujících. Praha: Práce, 1988, s. 70 – 71). Soudy však mohly podle výsledků provedeného dokazování vyslovit, že pracovník splňuje podmínky pro zařazení do I. či II. pracovní kategorie v případě, že práce jím vykonávaná odpovídala zcela některému zaměstnání zařazenému do I. nebo II. pracovní kategorie, přičemž ovšem musely zkoumat všechny podmínky, za nichž mohlo být zaměstnání zařazeno do resortního seznamu (srv. k tomu stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 10. 10. 1977, sp. zn. Cpij 46/77, publikováno v č. 1/1978 Sbírky rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu). Tento výkladový přístup je třeba i z dnešního pohledu vyhodnotit jako souladný s principem právní jistoty a veřejného subjektivního práva na přiměřené hmotné zabezpečení

pokračování

ve stáří realizovaného zákonnými a podzákonnými prostředky práva sociálního zabezpečení. Obdobný názor zaujal ve své rozhodovací praxi i Nejvyšší správní soud (srv. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 6 Ads 109/2007 - 110, přístupný na www.nssoud.cz), z něhož vyplývá, že „pokud práce, kterou stěžovatel vykonával, odpovídá zaměstnání zařazenému v resortním seznamu do preferované II. pracovní kategorie, nelze ji zařadit do I. pracovní kategorie, přestože práce byla vykonávána ve ztížených pracovních podmínkách, které u vyjmenovaných druhů pracovních činností zařazení do I. pracovní kategorie odůvodňovaly“. Systém pracovních kategorií byl zrušen až zákonem č. 235/1992 Sb., o zrušení pracovních kategorií a o některých změnách v sociálním zabezpečení, účinném od 1. 6. 1992. Na základě novelizace ustanovení § 174 a § 175 zákona č. 100/1988 Sb. byl vytvořen přechodný mechanismus, na základě něhož se zohledňovaly nároky spojené s výkonem zaměstnání v I. a II. pracovní kategorii při rozhodování o důchodech i nadále. Nová úprava důchodového systému po 1. 1. 1996 (po nabytí účinnosti zákona o důchodovém pojištění) reagovala na dřívější existenci pracovních kategorií a z nich plynoucích odlišných podmínek pro vznik nároku na starobní důchod a jeho výši v ustanoveních § 71 a § 74.“

[17] Stěžovatelka ovšem při zohledňování doby zaměstnání vychází ze své evidence, respektive z příslušných u ní uložených ELDP. Pokud však účastník navrhne jiné důkazy, které prokazují, že údaje na evidenčních listech jsou nesprávné, může (respektive musí, jsou-li dokazováním údaje vyplývající z ELDP vyvráceny) stěžovatelka na základě provedeného dokazování dojít k závěru, že předmětnou dobu zaměstnání je třeba zařadit do některé z preferovaných kategorií v smyslu dřívějších předpisů odlišně oproti údajům vyplývajícím z ELDP. K tomu Nejvyšší správní soud odkazuje na svou ustálenou judikaturu, např. na rozsudek ze dne 28. 11. 2012, č. j. 6 Ads 33/2012-54: „Závěr žalované, že jediným relevantním dokladem pro hodnocení doby zaměstnání ve výhodnější pracovní kategorii je evidenční list důchodového zabezpečení, případně příloha č. 126^a a že jiné důkazy nejsou pro účely hodnocení doby zaměstnání ve výhodnější pracovní kategorii dostačující, není správný. Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s názorem krajského soudu, že žalovaná je vázána ustanovením § 51 odst. 1 správního řádu, podle nějž lze k provedení důkazu užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Je proto na žalované, aby v dalším řízení provedla všechny v úvahu přicházející důkazy k objasnění skutečného stavu věci, tj. zda i v dalších časových obdobích přichází v úvahu zařazení žalobce do pracovní kategorie I. AA. V této souvislosti se nabízí nejen výslech žalobcem navržených svědků k objasnění, jaké práce žalobce ve skutečnosti vykonával, ale i provedení důkazů řadou listinných dokladů, které žalobce předkládá a nabízí.“

[18] Nejvyšší správní soud v minulosti již také potvrdil, že pokud soud na základě provedeného dokazování v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované dospěje k jednoznačnému závěru o hodnocení doby zaměstnání v rámci preferovaných pracovních kategorií, může v rámci právního závěru vysloveného ve zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.) zavázat stěžovatelku, aby takovéto hodnocení doby zaměstnání vzala v dalším řízení za zjištěné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2009, č. j. 4 Ads 12/2009-83).

[19] Zbývá ještě posoudit zásadní námitku, podle které je nesprávný závěr krajského soudu vyslovený v napadeném rozsudku, že doba zaměstnání žalobce v letech 1971 až 1986 a 1992 má být posouzena jako doba zaměstnání v II. pracovní kategorii.

[20] Z důkazů provedených v rámci soudního jednání dne 12. 9. 2012, vyplývá, že zaměstnání žalobce u Českomoravského průmyslu kamene lze rozdělit do dvou etap, v nichž dlouhodobě vykonával práci stejného druhu. V letech 1971 až 1980 pracoval jako dělník – údržbář s místem výkonu práce provozovna 305 Prosetín. Jednalo se povrchový lom na těžbu a zpracování žuly, většina zaměstnanců byla zařazena v preferovaných pracovních kategoriích, žalobce zde měl na starosti údržbu veškerých technických zařízení v lomu. V lomu se žalobce zdržoval po celou svou pracovní dobu. V Resortním seznamu zaměstnání zařazených pro účely důchodového zabezpečení do I. a II. pracovní kategorie, vydaném Ministerstvem stavebnictví ČSR jako příloha k výnosu č. 4/1978 (promulgate ve Zpravodaji ministerstva stavebnictví ČSR, ročník 10, částka 24, ze dne 22. 12. 1978) je uvedeno pro odvětví 02 – výroba stavebních hmot, II. kategorie, část Provozní údržbáři pod č. 156 Provozní zámečník (číselný znak 391.8), s popisem pracovní činnosti: Provozní údržba zařízení těžebních a úpravárenských při těžbě a zpracování kamene. Nejvyšší správní soud má s ohledem na výše uvedené za to, že krajský soud nepochybil, když na základě provedeného dokazování dospěl k závěru, že žalobce v daném období získal dobu zaměstnání zařazenou do II. kategorie. V daném případě ze zjištěných okolností rovněž vyplývá i to, že byly splněny podmínky dle § 4 odst. 4 nařízení č. 136/1975 Sb. *[Zaměstnání provozních údržbářů vykonávaná po celou pracovní dobu na pracovištích, kde více než polovina pracujících vykonává práce, pro něž je jejich zaměstnání zařazeno do I.(II.) pracovní kategorie, patří do této pracovní kategorie. Vykonával-li provozní údržbář své zaměstnání též na jiných pracovištích, patří toto zaměstnání do I.(II.) pracovní kategorie, jen jestliže je vykonáváno průběhem měsíce převážně na pracovištích uvedených v předchozí větě a takový výkon trvá aspoň po dobu 6 měsíců po sobě jdoucích.]*

[21] V období 1981 až 1993 pak byl žalobce zaměstnán u Českomoravského průmyslu kamene jako revizní technik zdvihadel s místem výkonu práce na podnikovém ředitelství v Hradci Králové. Dle pracovní smlouvy z 15. 12. 1980 byla hlavním obsahem činnosti žalobce jako zaměstnance spolupráce s pracovníky na detašovaných pracovištích a plnění úkolů dle pokynů nadřízených při zajišťování bezporuchového a hospodárného provozu zdvihacích zařízení v rámci podniku. Fakticky vykonával žalobce svou práci v jednotlivých lomech v rámci podniku. Zhruba 90% pracovišť Českomoravského průmyslu kamene přitom bylo zařazeno mezi pracoviště s II. pracovní kategorií. Pracovní náplň ani místa působení se po celou dobu zaměstnání žalobce nezměnily. Z citovaného resortního seznamu (respektive z pozdějšího resortního seznamu Ministerstva stavebnictví vydaného výnosem č. 1/1983, který v tomto ohledu má shodný obsah) vyplývá, že v oddíle Technickohospodářští pracovníci v těžbě a zpracování kamene, II. kategorii, položka 02 131 01 II, je zařazen mj. samostatný referent strojů a zařízení, jehož pracovní náplní je sledování hospodárného využívání strojů, odpovědnost za pravidelnou údržbu a opravy a řízení činnosti opravářských čet. Předpokladem je splnění podmínek § 4 odst. 3 nařízení č. 136/1975 Sb. *[Zaměstnání ostatních technicko-hospodářských pracovníků a pracovníků orgánů hygienické a protiepidemické služby, konajících státní odborný dozor nad bezpečností a ochranou zdraví při práci, patří do I.(II.) pracovní kategorie, jestliže se vykonávají aspoň ze tří čtvrtin celkové pracovní doby na pracovištích, kde více než polovina pracujících vykonává práce, pro něž je jejich zaměstnání zařazeno do I.(II.) pracovní kategorie.]*. Proto dospěl Nejvyšší správní soud k názoru, že krajský soud nepochybil, pokud na základě provedených důkazů učinil závěr, že doba zaměstnání žalobce od roku 1981 do 1992 je dobou zaměstnání získanou v II. pracovní kategorii. Ke stejnému závěru lze ostatně dojít i na základě úvahy krajského soudu, že jestliže žalobce vykonával po celou dobu stejnou

pokračování

práci a v letech 1987 až 1991 byl zařazen do II. pracovní kategorie, pak měl být správně do stejné pracovní kategorie zařazen i v letech 1981 až 1986 a 1992.

[22] Nejvyšší správní soud pokládá dokazování provedené krajským soudem za dostatečné s ohledem na to, že z dokladů předložených žalobcem vyplývá, že konkrétní písemnosti zaměstnavatele žalobce (Českomoravský průmysl kamene, n. p.), z nichž by bylo možné detailněji ověřit okolnosti relevantní pro zařazení do pracovní kategorie (tj. např. karty pro registrování příchodu/odchodu z práce – „píchačky“, cestovní příkazy, zprávy z cest apod.) již byly v souladu s právními předpisy (zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě) skartovány.

[23] Výše uvedené závěry krajského soudu nemohou být vyvráceny ani jednotlivými dílčími námitkami, které stěžovatelka v kasační stížnosti uplatnila. Krajský soud totiž dostatečně odůvodnil, proč se odchýlil na základě provedených důkazů od údajů uvedených v ELDP. Z provedených důkazů nevyplývá ani to, že by bylo možné pro pečlivou evidenci vyloučit administrativní nedopatření, které by mělo za následek zařazení žalobce do III. pracovní kategorie. Naopak, jestliže při výkonu stejné práce a při nezměněných právních předpisech byl žalobce v některých letech do II. kategorie zařazen a v jiných nikoli, aniž by pro to bylo možné najít jiné přiměřené vysvětlení, těžko lze dospět k jinému závěru, než že se jednalo o administrativní pochybení při vedení ELDP. Pokud žalobce v rámci svého zaměstnání prováděl např. i příležitostná školení, neznamená to, že by tím bylo vyloučeno zařazení do II. pracovní kategorie. Pokud stěžovatelka poukazuje na údajné rozpory ve výpovědích svědků týkající se počtu revizních techniků zaměstnaných u Českomoravského průmyslu kamene, uvádí Nejvyšší správní soud, že z protokolu o jednání z 12. 9. 2012 takový rozpor ve výpovědích svědků nevyplývá, i pokud by se ovšem v počtu revizních techniků lišily, nebylo by to pro meritum věci rozhodné.

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[24] Vzhledem k tomu, že námitky uplatněné stěžovatelkou v kasační stížnosti se ukázaly být nedůvodné a napadený rozsudek krajského soudu netrpí ani vadami, k nimž by bylo nutno přihlédnout z úřední povinnosti, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[25] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud dle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch a procesně úspěšnému žalobci žádné uplatnitelné náklady (např. náklady spojené s právním zastoupením) nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. června 2013

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu